

Mi történjék közigazgatásilag Budapest környékével?

Egyed István, Keresztes-Fischer Ferenc, Karay-Kraker Kálmán, Ney Géza, Lázár Ferenc vitája Nagybudapest kérdéséről

Az Országos Nemzeti Klub szerdán este tartotta évadnyitó összejövetelét, amelyen nagyszámú közéleti és társadalmi előkelőség vett részt. Az összejövetelen Egyed István egyetemi tanár érdekes előadásban ismertette Budapest környékének közigazgatási rendezésére vonatkozó elgondolásait és általában Nagybudapest kérdését.

Karafiáth Jenő elnöki bevezető szavai után Egyed István rámutatott arra, hogy nem napi politikai kérdésekkel, hanem Budapest környékének rendezésével kíván foglalkozni. Elsősorban is meg kell határozni, hogy mit értünk Budapest környéke alatt. A statisztikusok a főváros körül két övezetet különböztetnek meg. Az első övezetbe tartozik

hat megyei város és tizenhét község. A városok: Pestszenterzsébet, Újpest, Kispest, Rákospalota és Budafok, legújabbant pedig csatlakozott hozzájuk Pestszentlőrinc. A tizenhét község közül a legnagyobb Csepel 24.000 lakossal, a legkisebb pedig Alag 3000 lakossal. Pestkörnyéke a maga 420.000 lakosával a főváros lakosságának 41 százalékát teszi ki. Megállapíthatjuk, hogy a statisztikában és mindazon helyeken, ahol ezekkel a fontos kérdésekkel foglalkoznak, demográfiai és egyéb szempontokból, Nagybudapest fogalma már kialakult, csak ezt még a közigazgatás nem vette tudomásul. A külső körzet: Vác és 47 község szintén széles lélekszámával, de ez a körzet már jó messze esik a fővárostól.

megoldás előtt fontos átmenetet jelentene. A közbenső megoldás nem hozna eredményt, mert olyan kérdéseket vetne fel, amelyekkel a Közmunkatanács, ha annak a működési terét szélesítenék ki, nem tudna megbirkózni, de az érdekes vetkezeti megoldás ezzel szemben talán átfogóbb programot tudna adni, ez meg azonban aligha fog bevalni nálunk. Budapest megye megalakítása Páris és London mintájára kirina a közigazgatás szervezetéből és a hatósági fokozatok rendkívül bonyolult bevezetését jelentené. Mindezeket felül még rendkívül költséges is volna.

— Végsőül gyanánt tehát nem marad más hátra: mint a bekebelezés. De ezzel szemben is igen nagy nehézségek merülnek fel. Az egyik nehézséget nemzeti szempontból támasztják. Azt mondják, hogy a környék Pesthez való csatlakozása veszélyeztetné Budapest keresztény nemzeti jellegét. Megállapítja, hogy a környéken az őstermelő, az ipar, a közlekedés, a napszámos és a nyugdíjas a tulnyomó és 48 százalék a kereső. Pesten a kereskedelem, a közszolgálat, véderő és a szabadfoglalkozás a tulnyomó és itt 50 százalék a kereső. Vázolta a vallási viszonyokat is és megállapította, hogy az egyesítés után a fővárosban a zsidóság arányszáma 27 százalékról 20 százalékra csökkenne le. A baj abban van, hogy a pestkörnyéki lakosság nincs megszervezve,

sem lelkiileg, sem társadalmilag. A környékben templom- és lelkihiány van. A környékbéli százazrek lelket meg kell hódítanunk még és meg kell szerveznünk. Ezen a téren Budapestre igen nagy feladat vár.

A bekebelezés másik nagy nehézsége a pénzügyi megoldás kérdése. A főváros háztartása ötszörte nagyobb, mint az egész környéké együttevő. Ha az egyesítés megtörténne, kétségtelen, hogy növekedne a környék lakosságának terhe, de azért könnyítést is lehetne találni azzal, hogy egész sereg intézményt összevonnánk. Sok intézmény és közüzem ki tudná elégíteni a környéket is.

Egyed István rámutatott arra, hogy véleménye szerint szó sem lehet arról, hogy az egyesítés, a bekebelezés egyszerűen menjen végbe. Ezt csak fokozatosan lehet megcsinálni: előbb a városokat, azután a községeket. Ez az első lépés. A második, hogy a közigazgatás egyesítését fokozatosan hajtsuk végre.

Ezt a kérdést azonban csak átfogó pénzügyi programmal lehet megoldani, aminek kidolgozására feltétlenül szükség van.

Az egyesítés nem képzelhető el a kerületi önkormányzat kibővítése nélkül. A kerületeknek széleskörű önkormányzatot kell adni, amelyek mintegy iskolája lehetnének és előképzés gyanánt szolgálhatnának a nagyobb kérdésekkel való foglalkozásnak. Nagybudapest kerületi önkormányzatai nem politikával, hanem elsősorban községi kérdésekkel foglalkoznának. Az önkormányzatot az egyesítendő községek számára biztosítani kell. Ha Budapestet és a környéket vesszük tekintetbe, akkor meg kell állapítanunk, hogy az ország lakosságának jelentékeny részéről van szó. Olyan közigazgatást kell az egyesítéskor adni, amely a követelményeknek, a lakosság körülményeinek és a helyzetnek legjobban megfelel. Félmillió ember lakik a környéken és ezekről kell dönteni.

Végül hangoztatta, hogy azért fejtette bőven ezt a kérdést, hogy Nagybudapest problémáját igyekezzen a megoldáshoz közelebb vinni.

A tapssal fogadott érdekes beszéd után több hozzászólás hangzott el.

Budapest és Nagybudapest

A közelebbi körzettel három szempontból kíván foglalkozni. A kialakulás módjával, a letelepedési viszonyokkal és a községeknek Budapesttel való viszonyával. Ez a terület 20–25 esztendő alatt népesedett be. 1875-ben, a főváros egyesítésekor az egész területnek csak 27.000 lakosa volt, tehát ez az óriási vidék majdnem lakatlan. 1890-től 1910-ig Budapest óriási fejlődött és lakosainak száma félmillióval emelkedett. Ebből 150.000 volt a természetes szaporodás, a többi bevándorlásból állott elő. 1910 után bekövetkezett a stagnálás, ami már abból is kitűnik, hogy az utána következő husz év alatt alig 100.000-rel szaporodott a budapesti lakosság létszáma.

Meg lehet állapítani, hogy Budapest bizonyos telítettséget ért el, amennyiben egy négyzetkilométerre 5000 lélek esik, ami már külföldi viszonylatban is imponáló szám. Amikor a fejlődés Pesten megállt, 1910-től 1930-ig gyors iramban megindult a környék lakosainak szaporodása, úgy hogy a környék létszáma csakhamar megköszorozódott. Negyvennyolcvan százalékos volt sok helyen a szaporodás. Ebből természetesen szaporodás csak öt százalék, a többi bevándorlás, még pedig tulnyomórészt a Pestről való kivándorlás következménye. Azt a területet, amely a századfordulói ugyszólván lakatlan volt, most félmillió ember lakja. A környék benépesedése kizárólag arra vezethető vissza, hogy ezek a községek kizárólag Budapest közvetlen környékén vannak és nem egy 50–60 ezer lakosú várost csak egyetlen utcasor választ el a fővárostól. A népsűrűség igen nagy. Pestüjhelyen például négyzetkilométerenként 8000, Kispesten 8600, de a többi helyen is 5000 az általános népsűrűség.

A kölcsönhatás szempontjából foglalkozva rámutatott arra, hogy a lakosság tulnyomórészt Budapestből és a fővárosban talál keresetet. A lakosságnak legalább egyharmad része Budapestben dolgozik. Megfigyelők és statisztikusok szerint a környékből 60–70 ezer ember minden reggel bejön a fővárosba s innen délután és este indul kifelé a népvándorlás. Tény az, hogy a környék lakosságának csak kis része odaváló, nagy részük pedig csak éppen hogy otthon alszik, mert minden Pesthez köti.

— Érdekes megfigyelni, hogy a nagy-

városi lakosság, amely kitelepedett a környékbe, megtartotta világvárosi jellegét, mert hiszen a főváros gazdasági és szellemi élete magához vonzotta. Budapest lakossága túlterjedt a város területén, de a határokon túl olyan közigazgatási keretek között é, amelyek nem reá lettek szabva. A hat megyei város és a tizenhét község már régen kinőtt a régi községi törvény szűk keretéből, de ez a törvény még fejlesztés esetén sem volna már alkalmazható, annál is inkább, mert a városok és községek Pest megye fennhatósága alá vannak rendelve, a megyei közigazgatás nem egy ilyen nagy város és község tömegtipusára van beállítva, de a környék lakossága életének minden megnyilatkozásával Pesthez tartozik. Érdekes, hogy ezt már régebben is felismerték és különböző intézményeket központosan Budapestben helyeztek el. Így például az igazságszolgáltatási intézmények is Budapestben vannak. A kormányzat felismerte Budapest környékének különleges helyzetét. Már történtek intézkedések, amelyek jelentősek a csatlakozást tekintve. A főváros lát el több várost gázzal, a főváros létesítette a közlekedést. Pestkörnyék külön választókerület, lajstromos, titkos választással, ellenében a megye többi részével. Kétségtelen, hogy felismerték ezt a kérdést, azonban nem vonták le a következtetéseket. Ezek le nem vonása pedig máris feltűnő anomáliákat mutatnak, amik különösen bűnözési, egészségügyi veszélyek és a környék egészségtelen közszellemének formájában jelentkezhetnek. Lehet-e szó városfejlesztésről és telepítésről akkor, amikor a környék 21 városa és községe nem alkalmazkodik. Budapestet fogyasztási vámvonalon övezi s a lakosság egy része, hogy könnyebben megéljen, kimegy a határon túlra. De igénybe veszi a főváros kulturális, gazdasági és egészségügyi berendezéseit, terheihez azonban nem járul hozzá. Viszont nem egészen méltányos, hogy a környékbéli nem tudnak befolyást gyakorolni például a közlekedésre. A környék gazdasági szempontból csak függvénye Budapestnek. Nincsenek saját közüzemük. Vagy a fővárostól, vagy egy szerződéses alapon álló vállalatoktól kapják a közszolgáltatást. A környék pótdója általában 57 százalék, de Cinkotán például 100 százalék, sőt még ennél magasabb is van.

Elcsatolni vagy nem?

— Abban nem lehet eltérő a vélemény, hogy a környéket el kell csatolni Pest vármegyétől. Az 1.300.000 lakosával úgy is az ország legnagyobb megyéje és az elcsatolással a környék mindenképpen nyerne. Nagy kérdés azonban, hogy mi történjék az elcsatolt területekkel? E tekintetben megoszlanak a vélemények. Vannak olyanok, akik azt szeretnék, hogy öncélú testülettel alakuljon. Mások Újbudapest néven egy várost szeretnének csinálni belőle, vagy egy külön Duna vármegyét. Van olyan elgondolás is, amely Budapesttel keresi a megoldást, még pedig a teljes bekebelezés, vagy külön Budapestmegye (Budapest és a környék) megalakításával és végül van egy terv, amely szerint valamiféle érdekszövetkezet alakulna Budapest és a környék között.

Egyed István felhozta Bécs, Berlin és

Newyork példáját, mint amely városok a teljes bekebelezés mellett döntöttek. Berlin a környékbéli 85 községgel előbb érdekszövetkezet kötött és csak azután bekebelezte be őket teljesen. Páris és London a megyei megoldást választotta: Párisban Szajnamegyét, Londonban pedig grófságot létesítettek, amelyben London City egyenrangú város a grófság többi kerületével.

— Nekünk azt a megoldást kell keresni, ami a mi helyzetünknek felel meg. Nem tartja helyesnek azokat a terveket, amelyek Budapesttől függetlenül akarnák megszervezni ezt a területet. Rövidesen rengeteg ellentét tűnik fel. Helyesebbnek tartja, ha a környék helyzetét a fővárossal igyekezzük kapcsolatba hozni, bár a bekebelezés elgondolásának ma ugyan még erősen ellene vannak, de mégis a későbbi végleges

Pestvármegye főjegyzője a bekebelezés ellen

Ney Géza, Pestmegye főjegyzője volt az első felszólaló. Hangsúlyozta, hogy a legutolsó népszámlálás óta a lakosság száma, de különösen a pestkörnyéki városok és községek lakóinak a száma jelentékenyen megnövekedett. Pestszenterzsébetnek már 82.000 lakosa van. A többi város és község szintúgy megnőtt. A bekebelezést a jelenlegi körülmények között elképzelhetőnek nem tartja, annál is inkább nem, mert ennek bekövetkezése esetén a csatolandó hat város rögtön olyan hatalmas követelményeket támasztana, amelyeket a főváros teljesíteni nem tudna. Újpest kivételével például egyiknek sincs csatornázása. Nem kérnék, hanem egyenesen döngötnének a főváros kapuján, hogy adjon nekik is vezetéket és csatornázást. Pestmegye lakossága jelenleg 1.450.000, ami a megyei közigazgatásra óriási feladatot ró. A környékeknek egy részét is önálló törvény-

hatósággá lehetne átalakítani, mindjárt meg volna oldva a fejlődés lehetősége, amely be is következne. Az egyesítést azonban kizártnak tartja. Nem hiszi, hogy Budapest is nagyon akarná ezt. Ezek a városok aránylag jó anyagi körülmények között vannak. Érdekesen mondotta el, hogy monori főszolgabíró korában ő alakította át Pusztaszentlőrincet községgé és most 25 esztendő után, január 1-én, Pestszentlőrincet várossá. Lőrincen aránylag alacsony a pótdó. A gyárak miatt, amelyek sok adót fizetnek, Újpest is jó anyagi körülmények között van. Azután vázolta a többi környékbéli község vagyoni viszonyait, majd arra mutatott rá, hogy a környék bekebelezése ellen nézete szerint a főváros fog a legélénkebben tiltakozni. Lehetségesnek tartja azonban, hogy a környékbéli városok önálló törvényhatósággá alakuljanak át.

A főispán Nagybudapest mellett

Karay-Kraker Kálmán, Pest vármegye főispánja meleg szavakkal mondott köszönetet Egyed professzornak, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozott. Nem volt olyan kijelentése, amellyel léleken egyet ne értene. A megoldást is jól látta meg, mert nincs más megoldás, mint Nagybudapest. Szemben Ney Géza véleményével csatlakozik az előadottakhoz. Tudja, hogy ettől az utól éppen a főváros irtózik. De ezzel szemben áll a nagy feladat, amelyet meg kell oldani, mert a környékbéli félmillió ember élni akar. Ez a terv megakadályozná a to-

vábbi kivándorlást, a lakosságnak a fővárosból való kivonulását és a további parcellázást. Mert hiszen ezek a környékbéli városok jórészt különböző vállalkozások parcellázásai révén jöttek létre. A parcellázási üzletet meg kell szüntetni. Ezt a kérdést meg kell oldani, akár akarja a főváros és jelenleg a közvélemény, akár nem. A vízszolgáltatás és csatornázás, amelyek talán a legfontosabb kérdések, súlyos feladatot jelentenek, de mégis meg kell azt oldani, bár sok pénzbe kerülne. Ennek a kérdésnek határozott megítélését találta Egyed István előadásában.

Keresztes-Fischer az átmeneti megoldásról

Keresztes-Fischer Ferenc ny. belügyminiszter, a Pénzügyi Központ elnöke mondott ezután beszédet.

— A kérdést régóta ismerem, vizsgáltam és tanulmányoztam. Arra a meggyőződésre jutottam, hogy bár számtalan nehézséget kell leküzdeni, ezt a kérdést hozzá kell segíteni a megoldáshoz. Ennek a problémának a megoldására itt az utolsó óra. Hogy a megoldás milyen uton történik, az nem fontos. Minél távolabbi és későbbre halasztjuk, annál nehezebb lesz, vagy lenne a megoldás. Tanulmányaim alapján ennek a problé-

mának sok vonatkozását tisztán látom s meggyőződésem, hogy a végleges közigazgatási és politikai megoldás előtt átmeneti megoldást kell találni. Különösen lelki szempontból kell megfelelőképpen és tervszerűen előkészíteni a végleges megoldást. Azért fontos az átmeneti ut, mert vannak itt olyan rendkívül fontos kérdések és feladatok, amik kényesítően parancsolják, hogy lassan és egyértelműen intézessenek el teljes egyetértésben a községekkel. Ezeknek a községeknek biztosítanunk kell többek közt a közlekedést és a közművek együtt-

tes megoldását. Ha a főváros megfelelő paritásos alapon megtalálja a megoldás lehetőségeit, az útközlekedésre alkalmas kérdések és leküzdhetetlenek látszó feladatok a közös érdekekben és közös munkában, a közösségben fel fognak oldódni. Az előadashoz teljes mértékben csatlakozom és újból kifejezem azt a nézetemet, hogy átmeneti megoldásra van szükség s ennek az előmunkálatait feltétlenül meg kell kezdeni. Hogy egy vagy két évtizeden belül történik-e az egyesítés, az nem számít, de feltétlenül meg kell csinálni.

Lázár Ferenc felsőházi tag, a székelyfővárosi törvényhatósági bizottságának örökös tagja, mint fővárosi politikus szól a kérdéshez. Végeredményben egyetért egy az előadóval, mint Keresztés-Fischer Ferencel. Azt tartja, hogy az egyesítésnek valamiképpen és valamikor be kell következnie. A főváros szempontjából azonban számos megfontolásra készítő probléma van. Fenyegető kérdés a főváros lakossága szempontjából a pénz problémája. Az adottsággal számolni kell és valamikor a környék kérdését el kell intézni. Ennek a mikéntjén, tempóján és idején azonban előbb nagyon gondolkodni kell. A pénzügyi programot döntő fontosságúnak tartja s amíg ez készen nincs, addig csak legfeljebb a körvonalait lehet látni a kérdés megoldásainak. A főváros már ma is aránytalanul nagy a csonkaországhoz viszonyítva. Ez is megfontolásra készíti, ha az egyesítésről beszélünk. Ha az átmenetet nem készítik elő elég jól, rendkívül nehezen megoldható kérdések jöhetnek elő, sőt katasztrófális helyzet támadhat. Rendkívül fontos a lelki előkészítés, mert ha ez nem sikerül, akkor még csak súlyosbodik a helyzet. Ezért nagy lelkiismeretességgel és megfontoltsággal kell a kérdéshez hozzányúlni.

Laky Dezső egyetemi tanár szerint 1910 körül azért torpant meg Budapest lakosságának számbeli fejlődése, mert a vidék gazdasági élete annyira megerősödött, hogy mindenki kapott munkát és nem volt szükség arra, hogy a tömeg Pestre tóduljon. Csatlakozik Ney Géza véleményéhez. A környék nem képez egységes konglomerátumot, a lakosság és az egyes részek között igen nagy a különbség. Közegészségügyi és városépítési kérdésekkel foglalkozva kimutatta, hogy e szempontokból a környéken egész primitív állapotok vannak. 1920 után a környék városai és községei már önálló életet próbáltak élni. Katasztrófális volna, ha nem egy hosszú fejlődés után, hanem hirtelen csúsznának meg az egyesítés. Végül a lakosság ipari és más foglalkozásbeli megoszlásáról szólt.

Balogh Géza, a most várososa alakult Pestszentlőrinc első polgármestere volt az utolsó felszólaló, aki csatlakozott Ney Géza kijelentéséhez. Az előkészítés munkáját tartja a legfontosabbnak, mert ez az első előfeltétele a környék Pesthez való csatlakozásának, amely csak lassan és egyöntetű irányítás mellett volna lehetséges. Végül Egyed István közönte meg az érdekes felszólalásokat.

KÜLÖN TANFOLYAMON KÉPEZIK KI

a Nemzetközi Vásár stand-személyzetét

A vevőkiszolgálás és az árusítás különböző módjai behatóan foglalkoztatják már húzamos idő óta kereskedelmi szakkörünket. A külföldi meghonosított különböző módszereket nálunk nem lehet feltétel nélkül átvenni és ez a magyarázata annak, hogy olyan módszerek után kutatnak, amelyek nálunk is könnyen meghonosíthatók. Az Amerikában és Angliában annyira divatos, ugynevezett shoppingolás lényegében csak az üzletek meglátogatását, az áruk árának kikérdezését jelenti igen gyakran komoly vételszándék nélkül. Magyarországon ez csak a legutóbb fordult elő és tulajdonképpen csak a Budapesti Nemzetközi Vásár az, ahol a fogyasztóközönségnek, az iparos és kereskedőtársadalomnak egymásratalálása szinte amerikai dimenziókban az amerikai shopping elvei alapján bonyolódik le. Ennek a shoppingrendszernek Magyarországon való kialakítása azért is fontos, mert a fogyasztóközönségnek az árucikkkel való lassu megbarátkozása a minőségi áruk terjedését vonja maga után. Másik előnye a shoppingolásnak, hogy az üzletek látogatásával kapcsolatosan a közönség igényei fokozódnak, megélniük a vásárlási kedvet, amelynek következménye előbb-utóbb a vásárlás. Nálunk a shoppingolás eddig ismeretlen volt, és erre a módszerre különleges személyzet sem állott kellő számban a vásár kiállítóinak rendelkezésére. A vásár vezetősége már hosszabb idő óta foglalkozott azzal a gondolattal, hogy különleges tanfolyamot állít fel a vásár területén működő ugynevezett stand-személyzet oly irányú kiképzésére, amely őket az érdeklődők szempontjából kimerítő és gazdaságilag pontos és helyes felvilágosítások megadására képessé teszi. Ilyen kiegészítő munkaelemek a kiképzése nemcsak a vásár párnasop tartamára biztosíthat kenyeret, hanem minden olyan tömegalkalmánál is, amikor a shoppingolásnak jelentősége lehet, így például Karácsonykor,

Szent Istvánkor, az őszi lakberendezési vásáron vagy az idényvégi kiállítások alkalmával.

A Budapesti Nemzetközi Vásár vezetőségének a kezdeményezésére ebben az ügyben a Budapest Székelyfőváros Népművelési Bizottságának vezetősége Szendy Károly polgármester engedélyével a legkitünőbb magyar szakerek részvételével értekezletet hívott egybe, amelyen behatóan foglalkoztak olyan tanfolyamnak létesítésével, amely ezt a Magyarországon régóta érzett hiányt megfelelő szakerek kiképzésével pótolhatja. A népművelési bizottság vezetősége Schack Béla tankerületi főigazgatót, dr. Heinrich János kereskedelmi akadémiai igazgatót és Novágh Gyula népművelési

felügyelőt kérte fel a tanterv kidolgozására, amely magában foglalja mindazokat a tudnivalókat, amelyek a Nemzetközi Vásár kiállítói számára szükséges közönségfelvilágosító stand-személyzet kiképzésére vonatkoznak. A fővárosi népművelési bizottság központi irodája Szép-utca 5. szám alatt működik (Telefon: 84-5-29), amelyben már serényen folynak az előkészületek az első, az egész magyar kereskedő világ érdekeit szolgáló újrendszerű vevőkiszolgálási tanfolyam létesítésére. A tanfolyamot előreláthatólag februárban tartják meg, hogy a május 8-án megnyíló Nemzetközi Vásáron a kiállítók már kiképzett stand-személyzetet alkalmazhassanak vásári standjaikon.

MEGKEZDTÉK

a könyvszakértői vizsgálatot a szolnoki városházán

Szolnok, január 8.

Több mint egyheti távollét után, január 2-án tért vissza Szolnokra Palásthy Ferenc miniszteri biztos és azóta változatlan erellyel folyik a városházán a belügyminiszteri vizsgálat. Ugy volt eleinte, hogy a vizsgálat két héten belül véget ér, azonban a névtelen levelek áradata nem akar megszűnni és a szerdai napon is tömegesen kézbesítettek ilyen névtelen leveleket az ügyészségnek és a vizsgálóbiztosnak.

Különös jelenség a névtelen leveleknél, hogy míg egyik napon ezek a névtelen feljelentések Sárközy György tanácsnok ellen akarnak adatokat nyújtani a vizsgálatot vezető hatóságoknak, addig a másik napon Kmetty György városi tanácsnokot gyanúsítják szabálytalanságokkal. A vizsgálóbiztosnak és az ügyészségnek is az a gyanuja, hogy ezeket a névtelen feljelentéseket központilag irányítják Szolnokon egyesek, akik így próbálnak maguknak esetleg politikai tőkét kovácsolni.

A szerdai napon ismét Lévai Istvánt hallgatták ki, a mérnöki hivatal letartóztatott tisztviselőjét. Lévai újjában Sárközy György tanácsnok ellen tett terhelő vallomást és a tanácsnokkal történt többszöri szembesítése után is megmaradt állítása mellett. Azt állítja, hogy Sárközy György tanácsnok villájának építési anyaga a városi anyagraktár-

ból került ki. A tanácsnok kijelentette, hogy mindebből egy szó sem igaz.

Ugyancsak a szerdai napon kezdte meg a pénzügyminisztérium könyvszakértője a városi üzemek könyveinek és elszámolásainak évekre visszamenő felülvizsgálatát.

A városházán, különben már rendes mederben folyik a munka dr. vitéz Vátya Gyula irányításával, aki a polgármester szobáját foglalta le magának. Azokban a hivatalokban, ahonnan a vezetőket és főnököket letartóztatták, illetve működésüktől felfüggesztették, a legrangidósebb tisztviselőt bízták meg az osztályok vezetésével.

Ezidőszent öt főtisztviselő van a szolnoki városházán, akik ellen nem érkezett névtelen feljelentés, sem pedig a vizsgálat nem állapított meg szabálytalanságot. Ez az öt főtisztviselő: dr. Elek István városi tisztifőorvos, dr. Varsányi Pál, a városi anyakönyvi hivatal és a szegénygondozó hivatal vezetője, dr. Szijsz József, a kihágási bíróság vezetője, Magyar Ferenc aljegyző és dr. Klébinder Jenő, aki jelenleg a kulturtanácsnoki teendőket látja el.

Szolnokról jelentik: A királyi ügyészség a városi panamákkal kapcsolatban elzárkózott mindenféle nyilatkozattétel elől és ezért kijelenti, hogy a sajtóban a legutóbbi napokban erre az ügyre vonatkozó és hivatalosnak feltüntetett nyilatkozatok nem tüle származnak.

FILLÉRES HIRDETÉSEK

Minden szó hétköznapon 12 fillér. — Vasárnap 16 fillér. Első és vastagabbban szedett szavak duplán számítanak. Legkisebb hirdetés 10 szó. — Állást keresők 50%-os engedményben részesülnek. Keretes hirdetések mm. sorá 25 f.

Apróhirdetéseket felvesz a központi kiadóhivatalon kívül a KSV. Főkiadóhivatal: Budai főkiadóhivatal: I. Horváth Miklós-ut 15. VIII. Rákóczi-ut 1. Dohány-utca. Reisz Blanka, V. Berlin-ut 1. Belvárosi Könyvtársal. IV. V. Pálné-u. 8.

Állást kereső férfiak

BANKNYUGDIJAS, magas garanciával kisebb házmesteri állást keres. Adminisztrációs, kommissziók vagy bármilyen reprezentációs családi ügyek intézését vállalja. Egyszobakonyhás lakást keres csendes házban. Ajánlatot „Biztos lakberendező” jellegre főkialakítóba kér.

HÁZMESTERSEGET keres bérházban vidéki gépész kitűnő referenciákkal, takarékbetéttel, esetleg ingatlanbekezeléssel. Választ „Megbízható, szorgalmas” jellegre a főkialakítóba kér.

INASSOFFÖR, vagy sofförház-

mezőn villába, ajánlunk kitűnő bizonyítványokkal. Szíves megkeresést „Kertészethez értő” jellegre kiadóba.

Háztartási állás

SZAKÁCSNÖNEK vagy főzőgázasszonyok ajánlunk szobaleány mellé egyedülálló középkorú övgye urasághoz vagy plébániára, elsőrangban főz, takarékos. Nem nagy fizetést, de állandó otthon keres. Budapestben, vagy környékén. Szíves megkeresést „Tökéletes gazdasszony” Pócsapetri címre kér.

Oktatás

NEMET TANÁRNÓ, elsőrangú pedagógus, kitűnő új módszerrel, gyors eredményeket, tanít, felnevel és gyermekeket, a lakásán is. Ebéd és villamosköltségek ellenében is. Személyesen este 7 után. Sefa L. I. Márvány-utca 27. I. 10.

Zongora

BÜSENDORFER, Ehrbar, Winkel mann zongorák legszolidabban vásárolhatók Keresztély hírneves zongoratermeiben Budapest, Vilmos osászár-ut hatvanhat.

Vétel, eladás

KERESÉK megvételre 5,5 m. hosszú 3,5 m. magas fűvelgálat, táncsterem olvasztására „Sürgős” jellegre kiadóba.

Paplan

PAPLAN-matracok olcsón a készítőnél. Átdolgozás, javítás. György Péter és Társa, Ráday-utca 6.

Ruházkodás

KEVESEET használt és új férfiruhák olcsón kaphatók Forgács szabóüzletében. Frakk és smoking-kölcsönzés. Budapest, VII. ker., Dohány-utca 68.

Pénz

3000 PENGÖMET 2-300 pengőstételekben kihelyezett tisztviselőknél. Baross-utca 19. I. 1.

Írógépek

ÍRÓGÉPEK 40 pengőtől, javítás, jökrában tartás, kellek legolcsóbban, Edes Décsy-nél, Akácfa-utca 13. Tel.: József 44-2-24.

Magánnyomozó

WALTER nyugalmazott detektív-felügyelő, közismert sikeres legmodernebb technika, lelkiismeretesség eredményezi. Telefon: 83-5-49. Váci-utca negyvenegy-B.

Házasság

ÁLLATALAN érettségizett fiatalember benősülne 25 éven aluli tisztamutató lányhoz. Levelet a kiadóba. Jellege „Castum onnubium”.

FÉRJEZEMENK esetleg nyugdíjashoz, ki rendelkezik 3000 pengővel egy házteljeséget átvenni. „50 éves övgyeasszony” jellegre a kiadóba.

ÁLLASBAN levő, középkorú gazdatiszt, mielőbb nőülne, némi készpénzhozomány megkívántatik. Sajátkezűleg irt levelet a kiadóhivatal „Magánhirdetés” jellege alatt továbbít.

Vas- és rézbutor

ÜSSZECUKOSÁGY, sodronyágbetéttel, vas, rézbutor, reklamált, szelint, afrák, löszmatracot legolcsóbban szállít Prohátszka-gyár, Teréz-kört 42., bejárat Szondy-utca felől.

Lakberendezés

BÜTORT legolcsóbban Lukács-nál. Oriási választék, fizetési kedvezmény. Dohány-utca 30. Kazinczy-utca sarok.

KOMBINÁLT szobák, kárpitozott butorok, régi butorok modernizálása. Szűcs, Lakásberendező, IV., Semmelweis-utca tizenhét.

HALOK, ebédliok, uriszobák, kombinált berendezések, irodabutorok, börgarnitúrák, egyes darabok újak és használtak nagyon olcsón. NAGY SANDORNAL, Károly-kört HUSZONHAT.

HUSZONNÉGY hónapig terjedő hitel! Előleg nélkül. Mindent egy helyen, folyószámlára. Butorok, szőnyegek, vászonárak, paplanok, szelintok. Vidékre árajánlatot küldünk. Lakásberendező, Andrassy-ut hatvanhat.

BUTORAINKAT leszállítottunk. Kombinált berendezések, hálóok, ebédliok nagy választékban. Kiváratra fizetési kedvezményt „BOG-MIL” butorárúházzal. Vilmos osászár-ut 43. sz. (Báthory-utcaval szemben.)

GOLDNER Podmaniczky-u. 18

BÜTORT részlete legolcsóbban asztalosnál vásárolható. Hálóok, ebédliok, kombinált berendezések igen előnyös részletfizetésre, egyszerű és luxus kivitelben. Kárpitos árak! GOLDNER.

JÖJJÖN HOZZÁNK! Meglátja érdekes! 1100 négyzetméteres raktárainkban használt és új lakberendezések, egyszerűtől, legkülönlegesebb főúri műbutorokig. Hálóok, ebédliok, uriszobák, szalonnok, kombinált szobák. Oriási választék! Antikvitások, egyes darabok. Butorcsarnok, Király-utca 112. sz. (Lövölde-térnél.)

BÜTORT csak Royalnál végy! Baross-utca 34. Olcsón vesszük, olcsón adjuk. Hálóok, ebédliok, berendezések, kombinált berendezések, uriszobák, konyhaberendezések, leggyorsabbtól luxuskivitelig. Külön használt butorok! Butorcsarnok! Részlete is! Baross-utca 34-36.

ÖTÓRÁS HOLDFOGYATKOZÁS VOLT SZERDÁN DÉLUTÁN, de senki sem látta

Szerdán délután kíváncsi tekintettel kutatták az emberek az eget, mert a délelőtti lapok jelentése szerint 16 óra 17 perckor érdekes holdfogyatkozás kezdődött meg, amely 18 óra 58 perckor vált teljessé és 22 óra 02 perckor fejeződött be. A ritka csillagászati jelenséget egész Magyarország területéről lehetett volna látni, — ha a ködös, borus időjárás be nem árnyékolta volna a kilátást. Így hiába nyugtogatattak esernyőik alól nyakukat az emberek, sőtét, gomolygó felhőkön kívül semmit sem lehetett látni.

A svábhegyi Csillagvizsgáló Intézetet megkérdeztük az érdekes jelenségre vonatkozóan és a következő felvilágosítást kaptuk:

— A január 8-iki teljes holdfogyatkozásból, sajnos, mi sem láttunk semmit, mert az égboltot eltakaró felhőcsucsonk még a legkitünőbb messzelátó sem tud áthatolni. Hét óra tájban már semmi sem látszott volna a holdból, — ha lehetett volna látni egyáltalán, — mert ekkor jutott földünk a hold és a nap egyenes vonalába. Amennyiben megfelelő időjárás lett volna, akkor a Gellérthegy tájékán mutatkozott volna a holdfogyatkozás. Bár elég gyakori dolog a hasonló csillagászati jelenség hazánkban, utoljára mult év január 19-én volt látható holdfogyatkozás, de a nagy téli felhőzet miatt akkor sem figyelhettük meg. Ellenben június 19-én részleges napfogyatkozást észlelhetünk majd Budapesten, ha tiszta, szép lesz az égbolt...

A hold tehát felhőkárpit mögé vonta lassan elfogyó alakját. Reméljük azonban, hogy nem fogyott el teljesen és alkalomadtán ismét bámulhatjuk mosolygó, telt képét, amin nem lát-szik meg majd a szerdai rövid fogyókúra.

LÁZADÁS SZIBÉRIÁBAN A SZOVJET ELLEN

Tokió, január 8.

Hszinkingből Mandzsuria fővárosából érkező jelentések szerint Kelet-szibériában lázadások törtek ki a szovjet ellen. Állítólag mintegy kétszáz bombamerényletet követtek el legutóbb a vasut-vonalak és a katonai erődítmények ellen. A táviratok szerint a Bajkál-tó környékén fellázadtak a parasztok. Neresinszkben, Kabarovszkban és Vladivosztokban is lázadásra került a sor, amelynek során heves összeütközések történtek. Az állandó összetűzések során több mint háromszáz ember vesztette életét. Több száz embert letartóztattak és mérgesgázzal kivégeztek.

UJABB NÉVTELEN LEVÉLÁRADAT MISKOLCON

Miskolc, január 8.

Másfél évvel ezelőtt Miskolc városának magasabb társadalmi köréit hónapokon át névtelen levelekkel árasztották el, amelyeknek szerzőit a rendőrség a mai napig sem tudta kinyomozni, illetve leleplezni. A névtelen levelekben súlyos vádakkal, aljasságokkal és förtelmes rá-galmakkal feketítettek be neves közéleti tényezőket részben feleségük, részben pedig hivatali előljáróik előtt s némelyik ilyen levél nyomán tragikus esetek következtek be. Nem egy öngyilkosság, válás és családi inzultus okozói voltak ezek a levelek, amelyek miatt nemcsak fe-gyelmi és bünvádi eljárások indultak, hanem miattuk több család szegényében kénytelen volt menekülésszerűen el-hagyni a várost és vagyonát elkötá-vetyélve, más városba költözni.

Rövid szünet után a névtelen levél-járvány megint kiújult Miskolcon és újból megkezdte borzalmas romboló munkáját. Ezúttal leginkább a középiskolai tanárokat szemelték ki áldozatukul az ismeretlen gonosztevők, akik sok tanár és tanárnő ellen küldözgetnek különféle hajmeresztő, de koholt váddal telített névtelen levelet.

A névtelen levelek szennyes áradata már katonatiszti körökbe is eljutott s nem egy magasrangú tisztet, akihez különben semmiféle gyanúnak még csak az árnyéka sem férhet, vádolnak meg felet-teseik előtt különböző becsületbe vágó ténykedésekkel. Az újabb névtelen levél-áradat miatt a rendőrséghez befutó fel-jelentések alapján széleskörű és erélyes nyomozást indítottak.